

**Тема. Дитячі мрії та реальність у творі Всеволода Нестайка
«Тореадори з Васюківки». Пригодницький захоплюючий сюжет I розділу
повісті.**

Мета: зацікавити учнів творчістю В. Нестайка, ознайомившись з I розділом повісті;

поглибити знання про жанри епічного твору;

розвивати вміння аналізувати поведінку героїв, їхні вчинки коментувати прочитане;

виховувати інтерес до української книжки, прагнення аргументовано відстоювати власну позицію

Тип уроку: комбінований

Обладнання: портрет письменника, збірки його творів, ілюстрації до твору, аудіо та відеозаписи, словник.

Теорія літератури: повість, комічне, засоби комічного.

Хід уроку

*Твори Всеволода Нестайка-
сонячні, життєствердні, після яких
хочеться жити на повну силу,
насолоджуватися романтикою буднів
і завжди почуватися дитиною*
Хольхе Анференс

Привітання гостей

I. Створення відповідного емоційного настрою. Мотивація навчальної діяльності.

Відкрийте будь ласка зошити....

Запишіть...

Епіграф...

Тема нашого уроку...

Дитячі мрії та реальність

Я – учень
Я – хочу знати
Я – думаю
Я – вмію
Я – знаю

Я – особистість творча

На попередньому уроці ми з вами провели опитування. В анкеті було запропоновано три питання:

1. Чи любите ви читати пригодницькі твори?
2. Чим вони вас приваблюють?
 - а) цікавими подіями;
 - б) веселими героями;
 - в) розумними думками;
 - г) повчальними ситуаціями.
3. Як на вашу думку, пригодницькі твори мають розважати чи навчати?

(3 діаграми на екрані)

Познайомившись з результатами анкетування у нас вийшло:

100% учнів люблять читати пригодницькі твори. 50% учнів вважає привабливим цікаві події; 25% – веселих героїв; 10% – розумні думки; 15% – повчальні ситуації. Більшість вважає (65%), що пригодницький твір має навчати, 35% - розважати.

Чого навчає пригодницький твір?

Відповіді:

На перший погляд, герої твору Ява і Павлуша звичайнісінькі бешкетники, адже на їхньому рахунку стільки пригод.

1) Васюківські тореадори завжди мають благородні наміри. Вони, обмірковуючи вчинене, усвідомлюють свої помилки й намагаються більше їх не повторювати хоча одразу ж із позиції доброго наміру вигадують і знову здійснюють нову авантюру.

2) Але ж кожен раз, після кожної пригоди вони набираються досвіду, стають іншими, кращими.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

(Але перш ніж почати працювати з захоплюючим сюжетом I розділу повісті, давайте пригадаємо, яким на сьогодні було домашнє завдання)

Відповідь: ми повинні були на сьогодні прочитати I розділ повісті «Тореадори з Васюківки» і намалювати до нього малюнки.

1.Перевірка домашнього завдання.

- 1) Слайд-шоу малюнків до першого розділу, які здалися цікавими, смішними і найбільше запам'яталися.

2) Давайте пригадаємо терміни, з якими ми познайомилися на попередньому уроці.

(Відповідь учня: повість – це епічний розповідний твір, в якому картину життя змальовано повніше, ніж в оповіданні, але не так широко, як у романі).

(Відповідь учня: пригодницький твір - це твір у якому зображені непередбачені, несподівані події, випадки, що трапляються з героями під час подорожі, мандрівки і часто пов'язані з ризиком).

А зараз ми виконаємо тестове завдання «Поміркуй»

3) Тестове завдання «*Поміркуй*» (взаємоперевірка)

1. Хлопці хотіли прорити метро під клунею. (Ні, під свинарником)
2. За проїзд у метро хлопці збиралися брати п'ять копійок з учительки української мови. (Ні, математики)
3. Дідусь у покарання примусив хлопців закопувати метро назад. (Так)
4. Зробити підводний човен хлопці вирішили з плоскодонки. (Так)
5. Щоб витягти цуценя з криниці, хлопці принесли мотузку з дому. (Ні, відв'язали козу)
6. Кандидатура цапа Жори не підійшла на тореадорський бій, бо він був з одним рогом. (Ні, бо був «дуже балакучий»)
7. Хлопці шукали порятунку від Контрибуції в калабані. (Так)
8. Станції лінії метро у Васіківці мали б носити назви «Іван Рень», «Павло Завгородній». (Ні, «Клуня», «Крива груша»)
9. Сестра Яви не вимовляла літеру «Л». (Ні, «Р»)
10. Назва опери, яку співали Ява і Павлуша, йдучи на бій із коровою Бізе «Кармен». (Так)
11. На килимку, який Павлуша приготував для кориди було зображено трое кумедних цуценят. (Так)
12. Павлусь дружив з Явою ще з першого класу. (Ні, з 4)

Тепер проводимо взаємоперевірку виконаних завдань.

Асоціативний диктант.

Завдання: записати, які з наведених слів асоціюються з прочитаним першим розділом.

Веселий, сумний, нудний, нецікавий, цікавий, захоплюючий, безглуздий, неймовірний, фантастичний, жорстокий, страшний, повчальний, нерозумний, хороший.

III. Сприйняття й засвоєння навчального матеріалу

А ми продовжуємо знайомство з I розділом повісті «Тореадори з Васюківки» В. Нестайко. У цьому творі ви познайомилися з такими новими словами. Діти, а що означають слова тореадор, корида, контрибуція. (Лексичне значення слів на екрані).

Тореадор (від іспанської *toreador*) – учасник бою биків в Іспанії та країнах Латинської Америки **(приклад з тексту)**

Корида (від іспанської *corrida*) – бій тореадора з биком (масове видовище в Іспанії та країнах Латинської Америки) **(приклад з тексту)**

Контрибуція (від латинської *contributio*) – мати з кимось неприязні взаємини **(приклад з тексту)**

1. Музична сторінка.

- Продовжуючи тему асоціацій, пропоную вам прослухати декілька уривків з класичних творів і спробувати визначити уривок, який найбільше підходить до кориди, влаштованої хлопчиками.

(Учні слухають уривки музичних композицій, добираючи найбільш вдалу).

Отже, діти ми з вами доторкнулися до прекрасного, до музики і відчули себе...

2. Визначення засобів творення комічного.

Подумайте, чому читаючи повість, «Тореадори з Васюківки», чому ми не можемо стримати сміх.

Скажіть, а за допомогою яких засобів творення комічного автор досягає цього.

Словникова робота (запишіть, будь ласка, у зошитах)

Що таке комічне – (від гр. *komikos* – веселий, смішний) – те, що здається нам не таким, яким, на нашу думку, має бути.

Засоби творення комічного у творі: дитяча етимологія – неправильна вимова дітьми деяких звуків; народна етимологія – перекручування персонажем слів; вживання у неправильній граматичній формі; використання вульгаризмів.

(Діти визначають і називають засоби творення комічного у повісті)

Наведіть, мені будь-ласка, приклади з тексту.

3. Вибірковий диктант.

Діти, а що робить розповідь автора яскравішою, образнішою?

(Відповідь: автор використовує різні художні засоби)

- Які ж саме?

(Метафора, епітети, порівняння)

- Зараз я пропоную об'єднавшись у три групи, відокремити з поданих на екрані художніх засобів епітети, порівняння, метафори.

(1 група – епітети. 2 група – метафори. 3 група – порівняння.)

Художні засоби

Сталь, а не характер; прекрасна, благородна ідея; причепилося те ім'я до нього, як реп'ях до собачого хвоста; найкращий друзяка; мисливець завзятий; розлючений бик; червоний, мов рак; очі, наче тракторні фари; славний, знаменитий, могутній єгипетський фараон; землю гребе, як екскаватор; схожий, як свиня на коня; репаються смугасті бомби; плетється червона кавуняча кров; вітер гуляє по сцені; ми жували слова.

А зараз наступне завдання.

4. Емпатія (на екрані термін)

Емпатія ([англ. empathy](#) від ([грец. patho](#)) — співпереживання) — розуміння відносин, [почуттів](#), [психічних станів](#) іншої особи в формі співпереживання.

Слово «емпатія» походить від грецького «patho», що означає глибоке, сильне, чутливе почуття (відчуття).. Префікс «ем» означає спрямований (скерований) усередину. Я хочу, щоб ви через себе пропустили переживання хлопчиків, хвилювання, азарт. Для цього ми переглянемо невеличкий уривок з фільму «Тореадори з Васюківки».

Телефільм «Тореадори з Васюківки» одержав Гран-прі на Міжнародному фестивалі у Мюнхені та головну премію на Міжнародному фестивалі в Австралії.

(Уривок з фільму «Тореадори з Васюківки» 7 хв.)

5. Робота зі змістом тексту.

Отже, які вони наші головні герої твору?

- Відповідь: 1. Винахідливі
2. Кмітливі
3. Цілеспрямовані

6.Складання характеристики героїв повісті.

В цьому нам допоможе метод «Прес» дайте характеристику Яві та Павлуші.

Відповіді свої будуйте так: назвіть рису характеру; поясніть, чому ви так думаєте; наведіть приклади-аргументи з тексту; узагальніть свою думку, підсумуйте сказане.

(На дошку проектується слайд «Обґрунтуй думку»). Опорні схеми

1. Я вважаю, що Ява і Павлуша були... <i>бешкетниками, фантазерами, романтиками, дотепниками, друзями...</i>	1. Я вважаю...
2. Тому що...	2. Обґрунтування
3. Наприклад,...	3. Приклад
4. Отже,...	4. Висновок

1. А чи хотіли б ви мати таких друзів?

(Відповіді учнів: 1. Вони були гарними друзями.

2.Заслуговує на повагу міцна дружба між Явою і Павлушею.

3.Вони справжні друзі)

Я пропоную переглянути вам ролик «Наш веселий, дружний клас» і знайти однокласників схожих своєю поведінкою на головних героїв.

(Відеоролик на тему: «Дружба»)

Відповідь:

1.На Яву схожий Васько Саша. Манерою поведінки, рисами характеру і навіть зовнішністю

2. А на Павлушу схожий Спасенко Микита. Він завжди підтримує друга, він спокійніший і врівноваженіший.

7. Гронування

Завдання: які виникають у вас асоціації зі словом «дружба» (провести зв'язок між цими словами).

Відповіді: 1) приятель; 2) друг; 3) однокласник; 4) товариш; 5) вірність; 6) доброта; 7) чесність 8) повага.

Отже, поняття дружба включає в себе багато моральних і етичних понять.

8. Підведення підсумків. «Скарбничка загальнолюдських цінностей» (моральних, етичних)

Дякую всім за роботу і пропоную закінчити речення:

«Після прочитання I розділу повісті «Тореадори з Васюківки» я зробив такі висновки..»

(відповіді)

Дякую, сподіваюся, всі ви отримали задоволення від уроку. Бажаю, щоб ваше дитинство було таким же яскравим і різноманітним, як у Павлуся з Явою, щоб кожен з вас був непересічною особистістю, яка не забуває про закони моралі та етики.

9. Оцінювання

10. Домашнє завдання.

Прочитати розділи II, III – стр. 150-164

- 1) Уявіть, що ви створили клуб романтиків. Складіть статут цього клубу.
- 2) Скласти усний твір-роздум на тему: «Як зробити своє життя цікавішим».
- 3) Написати лист В. Нестайкові, у якому висловити свої враження від прочитання повісті.

2. Тестові завдання «Так чи ні» і «Хто це?»

«Хто це?» (взаємоперевірка, робота з роздатковим матеріалом)

- 1) «... Противна і плямиста, як географічна карта». (Свиня Манюня.)
- 2) «...Лайнувся, закашлявся, плюнув і почовгав за хату». (Дід.)
- 3) «...Мисливець завзятий, на полюванні коли стріляє, ліве око онучею зав'язує». (Дід Варава.)
- 4) «...Депутат райради, ланкова кукурудзоводів». (Мати Яви)
- 5) «...Замість того, щоб заплакати, раптом як закричить: - Опозогив! – Вона букву «р» не вимовляє. – Загаза чортова!» (Менша сестричка Яви Яриша.)
- 6) «А взагалі характер...ого-го! Сталь, а не характер. Таких на мільйон лише один буває». (Ява.)